

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 303. An latâ sententiâ divortii, nocens obligatus reconciliari ab innocente, quando iste vult, vel liberum ei sit ordines suscipere, vel religionem ingredi, vel votum castitatis emittere, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73973](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73973)

d. 39. n. 12. negat restituendum, sed ipsam compellendam, ut votum emittat, ad quod emittendum concedendo licentiam se obstrinxerat; contrarium censet Castrop. num. 19. Porro votum, quod in hoc casu emittit uxor, non dirimere matrimonium subsequens, uti illud non dirimit votum dantis licentiam ingrediendi religionem, quia solenne non est, censet Ponc. c. 25. n. 10. Sotus L. 7. de Jus. & Jur. g. 5. a. 3. in solut. ad 2. Contrarium, nempe per votum in tali casu emissum reddi emittentem inhabilem ad matrimonium aliud mortuo viro ordinato, tenent, & communem dicunt Azor. Tom. 1. L. 13. c. 14. g. 11. Gutt. c. 96. n. 5. Sanch. L. 7. d. 40. a. n. 2. Castrop. l. c. n. 20. citantes c. si se, & c. quia sunt. 28. dist. eò quòd Ordini sacro debitum erat, ne uxor dans veniam, ad aliud matrimonium transfret; quin & probabile esse, id procedere dicant Sanch. num. 7. Gutt. c. 95. num. 8. tamen si uxor ignara sit hujus juris; eò quòd ad hanc inhabilitatem inducendam spectetur sola Ordinis reverentia. Si tamen uxor conscia ordinationis nec consensisset, nec dissensisset, sed dissimulasset, non reddi inhabilem ad aliud matrimonium mortuo marito; eò quòd illa dissimulatio in re tam gravi non sit reputandus consensus; adeoque ei non magis præjudicari possit, quàm si vir ea ignorante ordinatus fuisset. Contrarium tenet Castrop. n. 21. cum Gl. in c. ea sunt. dist. 28. v. fuisse. eò quòd ea dissimulatio toto tempore vitæ mariti continuata inferat consensum verum & irrevocabilem; quod secus esse dicit Castrop. Si (intellige in hoc casu nec dati, nec negari consensu) viventem conjugem, utpote ordinatum sine ejus consensu expresso ad suum consortium revocaret.

Observandum circa hæc; conjugatum suscipientem Ordines sacros (secus est de minoribus) sine licentia expressa conjugis incurrere suspensionem seu irregularitatem juxta Extrav. antiqua. de voto. unde nec in Ordine suscepto ministrare possit, neque ad altiorem ascendere; neque beneficium aut officium ecclesiasticum obtinere, ordinatum verò de licentia uxoris, ea de in nolente ingredi religionem, aut votum castitatem, dictam irregularitatem non incurrere, etsi censeant plures, Castrop. tamen n. 23. dicit, sibi id non placere; eò quòd taliter ordinatus ab uxore tali voto castitatis non ligata possit repeti, ad quod evitandum dicta Extrav. lata; quin & in ea asseratur, conjugatum, qui ad Ordines aliter ascenderit, quàm SS. Canonibus noverit convenire, affici dicta pœna; qui autem ordinatur, quin ejus uxor professionem emittat, ascendit aliter ad Ordines, quàm SS. Canonibus præscribitur, ergo. A dicta tamen pœna excusari ordinatum ex qualibet ignorantia, modò affectata non sit, eò quòd cit. Extrav. utatur verbo præsumere, ait cum Sanch. Castrop. l. c. multòque magis, si matrimonium nullum fuisset, aut etiam Ordo susceptus, v. g. ab Episcopo non habente intentionem.

Quæst. 302. Qualiter conjux innocens intentans judicialiter divortium procedere debeat.

R Esp. Primò: Conjugi innocenti adversus conjugem adulterum conceditur actio duplex, civilis & criminalis. Castrop. l. c. §. 5. n. 1. cum communi. Civilis est, quæ ad separationem thori, mutuaque habitationis & amissionem dotis tendit. Criminalis, quæ ad pœnam san-

guinis. Actio civilis utrique conjugi competit, & unius delictum alterius delicto compensatur. Criminalis actio solum competit marito adversus uxorem, non contra, ut expresse statuitur L. 1. c. ad Leg. Jul. de adult. adeoque marito criminaliter accusante uxorem de adulterio, uxori non licet opponere exceptionem adulterii mariti; quia in hac actione non sunt pares, neque in illis, quò ad dictam pœnam admittitur compensatio delicti juxta dicta supra; ita ferè Castrop. l. c.

2. Resp. Secundò: Maritus ad pœnam sanguinis accusans uxorem, necessariò actionem instituere debet coram Judice sæculari, qui solus est competens ad pœnam sanguinis irrogandam. c. sententiam, ne clerici vel monachi. ab accusante verò ad alias pœnas coram Judice ecclesiastico vel sæculari actio intentari potest, locusque est preventionis, quia uterque competens est; siquidem adulterium est injuria irrogata Sacramento matrimonii, cujus punitio utrique huic Judici competit, ut Abb. in c. tua. de procur. n. 6. Covar. 4. decret. 2. p. c. 7. §. 7. n. 10. Clarus L. 5. recept. sent. §. fin. q. 37. n. 3. Sanch. L. 10. d. 8. n. 16. Castrop. l. c. n. 2. Procedens verò civiliter, quò ad divortium & amissionem dotis, necessariò coram Judice ecclesiastico debet intentare actionem; eò quòd, dum agitur de obligatione matrimonii dissolvenda, solus Judex ecclesiasticus est competens. Jul. Clar. l. c. Covar. l. c. n. 8. Germ. de Sacror. immun. c. 12. num. 56. Sanch. num. 15. Castrop. num. 3.

3. Resp. Tertio: Intentata actione civili nequit conjux transire ad criminalem, non solum quando pendet unius actionis judicium, ut dicitur. L. unic. c. quando civil. act. crim. præjud. sed etiam eò judicio finito; eò quòd in hac causa divortii utrumque judicium ad idem tendit, scilicet ad punitionem adulterii, vel privando illum potestate petendi debitum, dotisque amissione, vel pœnam mortis imponendo, quo casu una actio alteri præjudicat, ut Gl. in cit. L. unic. v. de re familiari. Abb. in c. tua. de procur. num. 5. Sanch. l. c. n. 9. Castrop. n. 4.

4. Resp. Lite sive criminali, sive civili pendente, alimenta & litis expensæ ministrandæ sunt, non tantum quando uxor divortium contra virum adulterum intentat, quod certum est. Gutt. 99. can. c. 24. n. 7. Sanch. cit. d. 8. n. 28. Castrop. n. 5. sed etiam, quando contra illam intentatur divortium à viro; cum lite pendente nihil sit innovandum, idque etiam si adulterium sit notorium. Castrop. citatis Caval. in 99. comm. g. 734. à n. 8. Farinac. Tom. 4. q. 143. n. 43. Sanch. ubi ante. Addit tamen Castrop. cum Sanch. & Farin. l. c. in foro conscientia ad ea alimenta & impensas ministrandas non teneri virum, si certus sit de uxoris adulterio; quin neque in foro externo tenetur uxori fugitivæ à domo ob timorem se male à viro tractandam causâ adulterii suspicari. Castrop. cit. n. 5. Farinac. n. 45.

Quæst. 303. An lata sententia divortii, nocens obligetur reconciliari innocenti, quando ipse vult, vel liberum sit Ordines suscipere, vel religionem ingredi, vel votum castitatis emittere, innocente inconsulto, vel etiam invito.

R Esp. Non convenire in hoc AA. plures apud Sanch. L. 10. d. 10. n. 2. & 10. id negant; eò quòd

èò quòd etsi sententia divortii feratur in favorem innocentis, quatenus ei concedit optionem discedendi à conjugē nocente, aut ei se reconciliandi, cedat tamen etiam indirectè in favorem nocentis, dum eo ipso, quòd innocens eligat divortium, rednuatque nocentis societatem, nocens excusetur & solvatur à debito conjugali, quo innocenti obstrictus erat. Affirmant è contra verius & probabilius Gl. in c. ex literis. h. t. v. redire. Felin. in c. Lator. de sent. & re judic. declar. 8. n. 9. Barb. Rub. ff. soluto mar. 2. p. n. 22. in fine. D. Tho. in 4. d. 35. q. unic. a. 6. ad 3. S. Bonav. ibid. a. unic. 9. 5. Sanch. l. c. n. 3. Ponc. L. 9. c. 19. à n. 1. & plures alii, quos citat & sequitur Castrop. tr. 28. d. 3. p. 7. §. 7. n. 1. èò quòd sententia divortii non plus juris concedat innocenti vel nocenti, quàm quod jure naturali eis competit ob adulterium commissum; cum sit illius juris naturalis declaratoria, adulterium autem non eximat nocentem ab obligatione reddendi debitum & cohabitandi innocenti, si is velit, ne aliàs ex suo delicto adulter reportaret commodum. Nihilominus quandoque per accidens excusari nocentem ad consortium innocentis redire, advertit cum Gutt. de masrim. c. 129. n. 14. Castrop. l. c. n. 3. sic v. g. uxor separata à viro ob adulterium suum rarò compelli potest ad consortium viri redire ob timorem, quem rationabiliter habere potest mortis sibi inferendæ, vel iniquæ tractationis & magnæ sævitæ. Porro hæc obligatio nocentis non mutandi statum durat, quamdiu spes est reconciliationis; cessat, hæc spe cessante; quia autem hæc spes deficere censetur in sequentibus casibus, poterit nocens in iis mutare statum. Sic primò poterit uxor, latà sententiã de ejus adulterio, aut eo notorio detrusa in monasterium pœnitentiæ agendæ gratiã profiteri, si viream intra biennium reclusionis non repetat, cum ea repetitionis omissione consentire censetur vir ingressui jure sic disponente. Auth. sed hodie. Cod. ad Leg. 7. n. de adult. cujus dispositione jure canonico correctam non esse, advertunt Abb. in c. gaudemus. h. t. n. 7. Host. n. 3. Jo. And. n. 3. Ponc. l. c. n. 3. Sanch. l. c. n. 8. Castrop. n. 2. Secundò si conjux adulter emendatus sæpe reconciliationem petivit, & innocens negavit, poterit dicto modo mutare statum suum; cum ea denegatione innocens tacitè dicat, se nolle ei unquam reconciliari; adeoque hæc spe sublata, justè & rationabiliter velle non potest, ut nocens semper de suo statu suspensus existat. Sanch. n. 8. & 16. Ponc. n. 4. Castrop. l. c. Laym. L. 5. tr. 10. p. 3. c. 7. n. 12. Tertiò dum innocens Ordines suscepit, vel religionem professus; èò quòd tunc elegerit statum usui matrimonii oppositum. Sanch. n. 6. Ponc. n. 2. Castrop. l. c. Sylv. v. divortium. q. 10. Idemque esse, ait Palacius, in 4. d. 35. q. unic. du. 2. dum innocens emisit votum simplex castitatis; eo quòd is tunc debitum petere impediatur, & iniquè petenti debitum nulla sit obligatio illud reddendi in plurium sententia. Verum id ipsum negant Sanch. Ponc. Castrop. LL. cit. èò quòd per hoc innocens non cesserit juri justitiæ, quod habet exigendi debitum ab alio conjugē, neque in illius favorem abstinere promisit à petitione debiti, sed tantum in honorem Dei. Ad hæc votum illud castitatis etsi excuset à petitione & redditione debiti, non tamen impediatur extra thorum mutuam cohabitationem & obsequiorum communicationem; adeoque possit innocens voto castitatis obstrictus conjugem nocentem repe-

R. P. Lenz. Jur. Can. Lib. IV.

tere, & compellere ad cohabitandum, sed neque in hoc casu, nimirum innocente recipiente ordinis aut proficiente in religione, nocens tenebitur quoque religionem profiteri, aut etiam in sæculo continentiam vivere; cum jura id requirentia loquantur in casu, quo matrimonium illæsum perseverat, non in casu divortii perpetui. Laym. cit. n. 12. Sot. in 4. d. 36. q. unic. a. 5. ad 3. Castrop. n. 4. Sanch. cit. d. 10. concl. 4. n. 15. Cönnick. d. 35. du. 5. initio concl. 1.

Quest. 304. An factò divortio propria autoritate, vel per sententiam pars innocens teneatur nocenti reconciliari; an verò possit pro libitu suscipere Ordines, aut religionem ingredi.

1. Resp. Ad primum: Innocentem recedentem à nocente posse, rebus in eodem statu permanentibus, eidem reconciliari, factò etiam divortio per sententiam; cum per sententiam innocens jure suo privari nequeat, ne aliàs exceptio rei judicatæ proficeret reo, contra quem lata fuit, quod iniquissimum dicit. L. evidenter. ff. de except. rei judic. Laym. l. c. n. 16. & AA. mox citandi; non tamen teneri ad hoc, etiamsi nocens sit emendatus, cum adulterium sit causa perpetui divortii. Sot. d. 39. q. unic. à 3. concl. 3. S. Bonav. in 4. d. 32. a. 1. q. 5. Laym. l. c. Ponc. l. c. n. 9. Castrop. l. c. p. 6. §. 6. n. 1. & apud hunc plures alii. Dum igitur c. ego dixi. 34. q. 1. dicitur: Si vir non receperit uxorem suam pœnitentem, peccat, & magnum peccatum admittit: intelligendum id est, si id faciat ex odio, non verò pure utendo jure divortii; vel etiam dum conjux versatur in periculo incontinentiæ, si non recipiatur; tenebitur enim tunc ex caritate eam recipere. Laym. Castrop. LL. cit. alii verò textus, ut c. si vir. de adult. ubi: quòd si mulier dimissa egerit pœnitentiam, & voluerit ad virum suum reverti, debet, sed non sæpe, recipere pœnitentem: loquuntur de debito honestatis & æquitatis, non verò legis & præcepti. Castrop. ibid. hinc infero, &

2. Resp. Secundò: Possit innocentem non reconciliatum nocenti assumere Ordines factò divortio per sententiam, vel religionem ingredi, vel votum castitatis emittere, absque eo, quòd nocens emendatus possit eum repetere; amisso enim à nocente ob adulterium jure exigendi debitum & mutuam cohabitationem, innocens ab omni conjugali debito liber efficitur, D. Thom. in 4. d. 35. q. unic. a. 5. ad 3. ab omnibus, ut inquit Castrop. receptus, juxta quod expressè statuitur c. Agatbosa. 27. q. 2. & c. constitutus. c. veniens. de convers. conjug. Dixi: Factò divortio per sententiam; nam si ob adulterium occultum discesserit, etsi valide uocente invito assumat ordines, vel profiteatur religionem, illicitè tamen id præstat; cum possit à nocente petente restitutionem revocari, cedente hoc ipso in grave ordinis & religionis assumptæ detrimentum & proximorum scandalum; quin etiam adulterio notorio, non expectatà Judicis sententiã id faceret, adultero invito, peccaturum illum graviter; èò quòd probabile sit, ante sententiam divortii latam conjugem etiam ex causa notoria spoliatum restituendum; ita cum Sanch. L. 10. d. 11. à n. 12. tradit Castrop. l. c.

3. Resp. Tertiò: Tenebitur innocens reconciliari nocenti, uti & dotem, omniãque alia restituere,

X

tuere,